

De daltonprincipes
 zelfstandigheid
 vrijheid / verantwoordelijkheid
 samenwerken
opbrengstgericht !

DON 10-2-2010

Dalton Deventer

**Beleidsnotitie:
 Scholen voor morgen (2007)**

Centraal thema hierin:
 Streven naar verbetering van taal en rekenprestaties van de leerlingen in het primair onderwijs.

Opbrengstgericht werken:
 een manier om het taal- en rekenonderwijs schoolbreed aanzienlijk te verbeteren.

Technisch lezen *DMT*
 Drie minuten Toets
 Onderdeel LOVS van CITO

Roos:
 Drie leeskaarten. Elke kaart moet 1 minuut hardop gelezen worden. De leerkracht noteert daarbij de fouten.

*Kaart 1
 150 woorden 1 klinker en 1 of 2 medekl.
 *Kaart 2
 150 woorden met 1 klinker en 3 tot 5 medekl.
 *Kaart 3
 120 woorden van 2 tot 4 lettergrepen.

Wat zie je?
 Hoe interpreteer je deze ontwikkeling?
 Wat te doen?

**Technisch lezen:
 DMT van drie lln. in groep 8**

DMT kaart 3 door Jaap, DMT kaart 3 door Roos, DMT kaart 3 door Mies

Wat valt je nu op?
 Gegevens, analyse, interpretatie, wat te doen?

Mate waarin de school leerlingresultaten gebruikt
 oplopend in mate van opbrengstgerichtheid

HOGE OPBRENGSTGERICHTHEID

hele school

- Verbeteren van de schoolkwaliteit
- Analyseren van de schoolkwaliteit
- In beeld brengen van de schoolkwaliteit

individuele leerling

- Actie ondernemen op de ontwikkeling van individuele leerlingen
- Volgen van de ontwikkeling van individuele leerlingen
- Ter kennisgeving aannemen

LAGE OPBRENGSTGERICHTHEID

HOE werk je opbrengstgericht?

De meeste scholen beperken zich tot stap 2 en 3

Vaststellen Doelen
 Verzamelen data
 Registreren vorderingen
 Interpretieren/Analyseren Vorderingen
 Beslissingen

1. Vaststellen van doelen
2. Verzamelen van informatie
3. Registreren van vorderingen
4. Interpretieren en analyseren van vorderingen
5. Nemen van beslissingen

Opbrengstgericht werken

een manier om het taal- en rekenonderwijs schoolbreed aanzienlijk te verbeteren.

Zouden we ook niet een kwaliteitsslag kunnen slaan door opbrengstgericht aan de daltonpijlers te werken ?

The diagram consists of a central blue circle with three arrows pointing outwards to three light blue trapezoidal shapes. The top shape is labeled 'zelfstandigheid' (self-reliance) and contains 'zelfstandig werken' and 'zelfstandig leren'. The middle shape is labeled 'Vrijheid/verantwoordelijkheid' (freedom/responsibility) and contains 'vrijheid van tijd' and 'verantwoordelijkheid'. The bottom shape is labeled 'samenwerken' (collaboration) and contains 'samenwerken' and 'samenwerken'.

Opbrengstgericht werken

veronderstelt heldere doelen en veel, heel veel vakkennis.

We gaan straks samen opbrengstgericht doelen bepalen voor de drie pijlers, maar we zoomen nu eerst in op onze vakkennis rond één van die pijlers: zelfstandigheid

The diagram is identical to the one in the previous slide, showing the three pillars of Dalton: self-reliance, freedom/responsibility, and collaboration.

Begripsverkenning zelfstandigheid (1)

Zelfstandigheid als pedagogisch doel
Zelfverantwoordelijke zelfbepaling (Langeveld)

Zelfstandigheid als didactisch middel
om tot differentiatie in de klas te komen

Autonomie als basisbehoefte (?)

Zelfstandigheid situationeel bepaald

Begripsverkenning zelfstandigheid (2)

Stimuleren zelfstandigheid door:

- **Voorbereide omgeving**
 - Open kasten Stilwerkplekken
 - Klassenregels Weektaak en planbord
 - Stoplicht ...
- **Hulpmaterialen en opdrachten**
 - Zelfinstruerend Zelfcorrigerend
- **Instructie van leer- en werkstrategieën, door:**
 - leerkracht (mede)leerlingen
 - handelingswijzers instructieposters

Zelfstandigheid bij Parkhurst

Zelfstandigheid geen apart principe: Freedom !
HP stelt als voorbeeld: 'Fearless human being'
Leerling moet gelegenheid krijgen zichzelf te ontwikkelen en vormen.

Daarvoor is nodig:

- 'Liberating the pupil by giving him freedom'
- Geen rooster, veel 'free work':
 - 'Freedom is taking one's own time. To take someone else's time is slavery'
 - 'To continue without interruptions'
- Vrijheid voorwaarde voor zelfverantwoordelijkheid

Opbrengstgericht denken over het daltonprincipe zelfstandigheid

The diagram shows a central box labeled 'Zelfst. heid' (self-reliance) with three arrows pointing down to three boxes: 'Zelfst. werken' (self-learning), 'Zelfst. leren' (self-learning), and 'Zelf-regulatie' (self-regulation). Below these boxes is a wavy line labeled 'Ontw.Ψ lijn' (developmental line) and a box labeled 'Lijn in onderwijs-behoeften' (line in educational needs) with three question marks '??' below it.

Educational neuroscience

Aard en aantal neuroverbindingen veranderen levenslang door ervaringen en leren
 Brein tot hoge leeftijd flexibel en plastisch
 'To use it or lose it'
 Bepaalde delen wel aanwezig, ontwikkelen zich later
 Van achteren naar voren en van onder naar boven
 Volgorde ontwikkeling gelijk, grote tempoverschillen
 Verschillen ontwikkeling voor verschillende typen leervermogens
 Verschillen tussen jongens en meisjes
 Jongeren kunnen beter dingen tegelijk

Consequenties voor psychosociale ontwikkeling (1)

Leiden: koppeling neurologisch aan psychologisch onderzoek

Inzicht en omgang met jezelf en de ander

Pas na 24 jaar een afvlakkende groeicurve

Puberteit:

- Een hormonenkwestie
- Geen ontwikkelingsfase
- Geen sprongen in ontwikkeling
- Geen crises

Consequenties voor psychosociale ontwikkeling (2)

Prefrontale schors (hoogst ontwikkelde deel)

verantwoordelijk voor 'executive functions':

- Vooruit denken, plannen, keuzes maken, prioriteren
- Zelfsturing, -evaluatie, -reflectie
- Emoties bewust voelen
- Opwellingen beheersen
- Invoelen wat anderen bedoelen
- Zin geven aan bestaan

Nieuwe fasering psychosociale ontw.

9-10 jaar: **Zelfzuchtig, zelfredzaam**

- » Egocentrisch; van jezelf zeggen: ik red me wel

13-14 jaar: **Conformistisch**

- » Sociaal wenselijk, kiezen zelf socialiteit
- » Belangrijk wat een ander vindt

16-18 jaar: **Zelfbewustzijn**

- » Naar binnengericht: oprecht en waarachtig willen zijn
- » Verdraagzaamheid, tolerantie, relativisme naar anderen: iedereen (en ikzelf) moet ruimte krijgen

20-24 jaar: **Zelfverantwoordelijkheid**

- » Blik naar voren: bezig met zichzelf, anderen, wereld
- » Kritisch naar jezelf, jezelf corrigeren

Discussie impact voor onderwijs (1)

Jolles: 'Laat pubers vooral *niet* hun gang gaan'

- Eisen die we maatschappelijk aan 15-jarigen stellen kunnen ze niet waarmaken.
- Hersenen van pubers (nog) niet rijp om:
 - Zelfstandig te werken, te organiseren, te plannen
- Hebben meer sturing van leraren en ouders nodig dan het studiehuis en nieuwe leren veronderstellen
 - Stop zelfstudietijd VO en MBO
 - Stop studiehuis
- Vroege selectie (11- en 12-jarige leeftijd) ongewenst

Discussie impact voor onderwijs (2)

Vrijwaren van zelfstandig werken en zelfverantwoordelijk leren, of ervaring opdoen?

- 'Help me het zelf te doen' (Maria Montessori)
- Voorbereiden, oefenen, begeleiden bij zelfstandig worden
- Gevoelige periode voor zelfregulering (12-14 jaar)

Dalton Deventer SAGION

filmpje 3: groep 5-6:

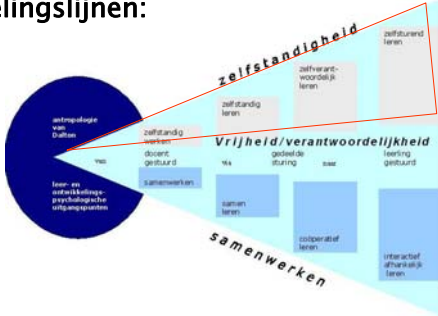

Doel:
Als het stoplicht op rood staat werken leerlingen tijdens het zelfstandig werken, geconcentreerd aan hun taak.

Te meten door:
rust in de klas (zelfs als de leerkracht afwezig is).

Dalton Deventer SAGION

Ontwikkelingslijnen:

Dalton Deventer SAGION

Leerlijn zelfstandigheid

Groep 2
Zelfstandigheid
Kinderen pakken zelf de benodigde materialen en ruimen dit ook zelf op
Uitgestelde aandacht:
Kinderen leren werken volgens de principes van de uitgestelde aandacht
Het kind vraagt, indien nodig, hulp van anderen bij de uitvoering van de taak
Kinderen lossen zelfstandig problemen bij het uitvoeren van de taak op
Het kind kan zelf bepalen in hoeverre het hulp nodig heeft
Vrijheid:
Het kind zoekt, indien nodig, samenwerking met medeleerlingen bij de uitvoering van de taak
Aanpakgedrag t.b.v. zelfstandig leren wordt aangeleerd

Groep 4
Kinderen kunnen taakgericht werken aan opdrachten uit de dagtaak.
Kinderen controleren hun eigen werk m.b.v. bijvoorbeeld antwoordenboekjes of nakijvenellen
Kinderen beoordelen zelfstandig de resultaten
Het kind stelt zichzelf een eenvoudig doel
Het kind reflecteert op eigen leerproces en eigen doelen

Groep 6
De kinderen kunnen een bepaalde tijd geconcentreerd zelfstandig werken
De kinderen registreren (resultaten en/of voortgang) van hun eigen werk
Kinderen oriënteren zich op een opgedragen taak (werken/analyseren)
Het kind plant bij opgekregen taken de benodigde leeractiviteiten
Het kind oefent zelfstandig aanpakgedrag, leerstrategieën, didactische routines.
Het kind controleert en evalueert de resultaten van zijn leerproces

Groep 8
Kinderen delen zelfstandig de tijd voor het uitvoeren van een taak in
Kinderen monitoren zelfstandig het werken aan de taak
Het kind bepaalt zelf hoe (werkvoornemen, tempo, plaats en tijd) hij werkt aan de door de leerkracht gestelde doelen
Het kind zoekt op basis van controle en zelfevaluatie gerichte hulp
Het kind kiest zelfstandig binnen de opgegeven taak voor een bepaalde manier van aanpak, bepaalde leerstrategieën, didactische routines

Dalton Deventer SAGION

Ontwikkelingslijnen:

Doelen bepalen voor

Zelfstandigheid	Vrijheid / verantwoordelijkheid	Samenwerken	
			Vrijheid
Samenwerken	Zelfstandigheid	Vrijheid	
			Samenwerken
			Zelfstandigheid

Groepen van 4,
Op kleur
U werkt in ieder geval
het gekleurde blad uit

Dalton Deventer SAGION

Standpuntbepaling

Wat betekent dit voor hoe je leerlingen in het daltononderwijs moet toerusten?

- **Doel- en opbrengstgericht**
 - Wat moet je leren van deze taak?
- **Leerstof / leerinhoud?**
 - Is dit de goede leerstof (voor de weektaak)?
 - Welke vaardigheden en leerstrategieën moeten nog geïnstrueerd worden
- **Didactiek?**
 - Aanzetten tot actief, betekenisvol, functioneel leren
 - Zeggenschap over het eigen leerproces vergroten?
 - Wie heeft (nog) welke instructie, hulp nodig?
- **Organisatie van het onderwijs?**

Dalton Deventer SAGION

I

Dalton

D